

ZARZĄDZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO

z dnia 30 sierpnia 1965 r.

w sprawie sprzedaży artykułów jednostkom gospodarki uspołecznionej i organizacjom społecznym, jednostkom gospodarki nie uspołecznionej oraz nabywcom indywidualnym przez placówki uspołecznionego handlu detalicznego i przemysłu gastronomicznego.

Na podstawie art. 3 ust. 1 i 2 dekretu z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301 i z 1956 r. Nr 54, poz. 244) oraz § 1 ust. 2 zarządzenia nr 100 Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 października 1962 r. w sprawie przekazania Ministrowi Handlu Wewnętrznego uprawnień do wydawania przepisów w zakresie sprzedaży przez placówki uspołecznionego handlu detalicznego i przemysłu gastronomicznego (Monitor Polski Nr 77, poz. 355) zarządza się, co następuje:

1. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Odbiorcami pozarynkowymi w rozumieniu zarządzenia są:

1) jednostki gospodarki uspołecznionej (jednostki i zakłady budżetowe, przedsiębiorstwa państwowe i ich zjednoczenia, banki państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne, spółdzielnie i ich związki, kółka rolnicze i ich związki),

2) organizacje społeczne,

dokonujące zakupów artykułów na własne potrzeby i do własnego użytku w związku z prowadzoną działalnością, a nie do odprzedaży.

2. Jednostkami gospodarki nie uspołecznionej w rozumieniu zarządzenia są osoby (przedsiębiorstwa, zakłady) prowadzące na podstawie uprawnienia przemysłowego (zezwoleń, karty rzemieślniczej, potwierdzenia zgłoszenia) działal-

ność gospodarczą, przeznaczające zakupywane artykuły do użytku w ramach tej działalności.

3. Nabywcami indywidualnymi w rozumieniu niniejszego zarządzenia są osoby nie wymienione w ust. 1 i 2, zakupujące artykuły przeznaczone do własnego użytku.

§ 2. Przez użyte w zarządzeniu określenie:

- 1) „przedsiębiorstwo handlowe” — rozumie się państwowe przedsiębiorstwa handlu detalicznego i przemysłu gastronomicznego oraz państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe i przedsiębiorstwa spółdzielcze prowadzące handel detaliczny lub przemysł gastronomiczny,
- 2) „placówki handlu detalicznego” — rozumie się sklepy i zakłady gastronomiczne jednostek określonych w pkt 1.

2. Sprzedaż odbiorcom pozarynkowym.

§ 3. 1. Artykuły sprzedawane odbiorcom pozarynkowym przez placówki handlu detalicznego dzielą się na:

- 1) artykuły nie limitowane,
- 2) artykuły limitowane.

2. W razie wyczerpania ustalonego limitu placówka handlu detalicznego nie może dokonywać dalszej sprzedaży odbiorcom pozarynkowym.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania przy sprzedaży artykułów:

- 1) państwowym gospodarstwom rolnym, kółkom rolniczym oraz innym jednostkom rolnictwa (instytutom, zakładom doświadczalnym i naukowym prowadzącym działalność w zakresie rolnictwa, ogrodnictwa, leśnictwa, sadownictwa itp.), zaopatrującym się w drobne ilości detaliczne

artykułów w sieci sklepów podległych Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”,

- 2) żłobkom, przedszkolom, szkołom, sierocińcom, domom wychowawczym, domom starców oraz innym instytucjom opiekuńczym rozporządzającym dotacjami z budżetu lub funduszami społecznymi,
- 3) wytwórniom (pracowniom) filmowym zakupującym artykuły przemysłowe na produkcję rekwizytów, placówkom naukowo-badawczym na cele związane z wykonaniem prototypów oraz z prowadzeniem prac naukowo-badawczych.

§ 4. Listę artykułów limitowanych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2, ustala Minister Handlu Wewnętrznego, z tym że listę limitowanych materiałów budowlanych Minister Handlu Wewnętrznego ustala w porozumieniu z Ministrem Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

§ 5. 1. Odbiorcom pozarynkowym sprzedawane są artykuły w ilościach zwyczajowo nabywanych w detalu.

2. Minister Handlu Wewnętrznego ustali w ciągu trzech miesięcy od daty ogłoszenia zarządzenia wielkość jednorazowej sprzedaży detalicznej artykułów deficytowych z punktu widzenia możliwości zaopatrzenia rynku. Lista tych artykułów będzie aktualizowana w zależności od sytuacji rynkowej.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do:

- 1) artykułów spożywczych zakupywanych przez kolonie letnie dla dzieci i młodzieży, ośrodki czasowe i obozy, których okres trwania nie przekracza 3 miesięcy w roku, oraz placówki służby zdrowia,
- 2) artykułów przemysłowych, niezbędnych do zajęć praktycznych, zakupywanych przez szkoły i inne placówki oświatowe i wychowawcze.

§ 6. Przedmiotem sprzedaży dla odbiorców pozarynkowych nie mogą być artykuły przemysłowe zakupowane przez przedsiębiorstwa handlu detalicznego od dostawców nie uspołecznionych.

§ 7. Odbiorcy pozarynkowi przy wyborze oraz zakupie artykułów powinni być traktowani na równi z konsumentami indywidualnymi i nie korzystają z dodatkowych uprawnień (np. pierwszeństwo przy zakupie, rezerwowanie towarów).

§ 8. 1. Sprzedaż dla odbiorców pozarynkowych prowadzą:

- 1) w zakresie artykułów spożywczych, z wyjątkiem mięsa i wędlin — wszystkie placówki handlu detalicznego,
- 2) w zakresie mięsa i wędlin — placówki handlu detalicznego wyznaczone przez właściwe do spraw handlu organy prezydium powiatowych (miejskich, dzielnicowych) rad narodowych,
- 3) w zakresie artykułów przemysłowych — placówki handlu, wyznaczone przez właściwe do spraw handlu organy prezydium powiatowych (miejskich, dzielnicowych) rad narodowych, po zasięgnięciu opinii właściwych biurowo wojewódzkich jednostek central handlowych.

2. Należy w miarę możliwości wznaczać sklepy, które będą prowadziły sprzedaż wyłącznie dla odbiorców pozarynkowych. W pierwszej kolejności należy wznaczać do sprzedaży pozarynkowej sklepy branżowej sieci detalicznej, prowadzonej przez centrale handlowe. Jeżeli w danej miejscowości znajduje się tylko jeden sklep określonej centrali handlowej lub powszechnej sieci detalicznej, to powinien on być uprawniony do sprzedaży odbiorcom pozarynkowym.

§ 9. Sprzedaż artykułów przemysłowych odbiorcom pozarynkowym przez powszechną sieć handlową, z wyjątkiem dużych miast, w których znajdują się branżowe przedsiębiorstwa handlowe, powinna być prowadzona w zasadzie przez jedną organizację handlową, posiadającą odpowiednie warunki lokalowe i przygotowany technicznie personel:

1) na terenach miejskich przez przedsiębiorstwa miejskiego handlu detalicznego, z wyjątkiem miejscowości obsługiwanych wyłącznie przez sklepy ZSS „Społem”,

2) na terenach wiejskich przez sieć sklepów podległych Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Wyjątki od powyższych zasad mogą być stosowane w odniesieniu do sklepów Centrali Spółdzielni Ogrodniczych.

§ 10. 1. Sprzedaży dla odbiorców pozarynkowych nie prowadzą: powszechne domy towarowe, sklepy fabryczne, sieć drobnodetaliczna (kioski) oraz placówki detaliczne spółdzielczości pracy i Handlowej Spółdzielni Inwalidów.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania przy sprzedaży artykułów do produkcji rolnej przez Wiejskie Domy Towarowe działające w strefie wiejskiej.

§ 11. 1. Przedsiębiorstwa handlowe obowiązane są do informowania odbiorców o placówkach handlu detalicznego, upoważnionych do sprzedaży pozarynkowej, przez wyraźne oznaczenie tych jednostek. Oznaczeń tych nie umieszcza się w sklepach spożywczych, nie prowadzących pozarynkowej sprzedaży mięsa i wędlin.

2. W placówkach nie uprawnionych do sprzedaży pozarynkowej powinien znajdować się wykaz placówek handlu detalicznego danego przedsiębiorstwa, upoważnionych do prowadzenia sprzedaży pozarynkowej artykułów stanowiących przedmiot obrotu danej placówki handlu detalicznego.

§ 12. Jednostki handlowe wymienione w załączniku do zarządzenia prowadzą sprzedaż dla odbiorców pozarynkowych bez ograniczeń i warunków wynikających z przepisów § 5 ust. 1 i § 8 ust. 1 pkt 3 zarządzenia.

§ 13. 1. Maksymalny limit sprzedaży pozarynkowej dla poszczególnych artykułów określony w jednostkach naturalnych lub wartościowych, z podziałem na województwa (miasta wyłączone z województw) ustala Minister Handlu Wewnętrznego. Limit sprzedaży pozarynkowej materiałów budowlanych Minister Handlu Wewnętrznego ustala w porozumieniu z Ministrem Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

2. Właściwe do spraw handlu organy prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) w ramach limitów wojewódzkich (ust. 1) określają limity sprzedaży pozarynkowej dla poszczególnych artykułów w jednostkach naturalnych lub wartościowych dla poszczególnych wojewódzkich organizacji handlu detalicznego, działających na terenie danego województwa (np. zjednoczenia przedsiębiorstw handlowych, oddziału okręgowego Związku Spółdzielni Spożywców „Społem”, wojewódzkiego związku gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska”, przedsiębiorstw detalicznych planowanych centralnie).

3. W ramach limitów, o których mowa w ust. 2, organy do spraw handlu — po porozumieniu z organami do spraw przemysłu — prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) ustalają ilości artykułów zaopatrzeniowych dla działalności usługowej, przeznaczonych do sprzedaży dla uspołecznionych zakładów usługowych.

4. Wojewódzkie organizacje handlu detalicznego, o których mowa w ust. 2, w ramach przyznanego im limitu sprzedaży pozarynkowej (ust. 2 i 3) określają limity sprzedaży dla poszczególnych przedsiębiorstw (jednostek) handlowych. Podziału limitu sprzedaży między poszczególne placówki handlu detalicznego dokonują przedsiębiorstwa (jednostki) handlowe.

5. Organ prezydium rad narodowych, o których mowa w ust. 2, zobowiązane są do jednoczesnego zawiadamiania o ustalonych limitach właściwych organów kontroli dla umożliwienia prowadzenia systematycznej kontroli ich przestrzegania.

§ 14. 1. Placówki handlu detalicznego, prowadzące sprzedaż odbiorcom pozarynkowym, wystawiają na sprzedane artykuły rachunki na drukach powszechnego użytku.

2. Odbiorca otrzymuje oryginał rachunku. Jedną kopię rachunku placówka handlu detalicznego przekazuje przedsiębiorstwu handlowemu, a drugą zachowuje w kopiale rachunków.

3. Formularze rachunków dostarczanych placówkom handlu detalicznego przez przedsiębiorstwa powinny być ponumerowane.

4. Na formularzu rachunku powinna być odcisnięta pieczęć stwierdzająca, iż placówka uprawniona jest do prowadzenia sprzedaży pozarynkowej.

§ 15. 1. W razie dużej częstotliwości zakupów artykułów spożywczych za gotówkę przez tego samego odbiorcę pozarynkowego placówka handlu detalicznego może wystawiać odbiorcom rachunki, obejmujące sprzedaż artykułów w okresie uzgodnionym z odbiorcą, nie dłuższym jednak niż jeden miesiąc. W okresie poprzedzającym wydanie rachunku placówka handlu detalicznego prowadzi ewidencję sprzedaży, zawierającą następujące dane: nazwę i adres odbiorcy, datę sprzedaży, nazwę, ilość, cenę jednostkową i wartość sprzedanych artykułów, pokwitowanie odbioru.

2. Przepis ust. 1 może być stosowany tylko przy dokonywaniu zapłaty w sklepie za każdorazowo pobrany towar oraz gdy jednorazowy zakup nie przekracza kwoty 300 złotych.

§ 16. 1. Placówki handlu detalicznego prowadzące sprzedaż artykułów przemysłowych, prowadzą na podstawie kopii rachunków rejestr sprzedaży pozarynkowej, zawierający następujące dane:

- 1) liczbę porządkową, numer i datę rachunku,
- 2) kwotę rachunku z podziałem na sprzedaż gotówkową i bezgotówkową,
- 3) w razie sprzedaży artykułów limitowanych — ilość bądź wartość sprzedaży pozarynkowej artykułów limitowanych w podziale na poszczególne artykuły; ujęcie ilościowe lub wartościowe w rejestrze sprzedaży artykułów limitowanych uzależnione jest od jednostek miar przyjętych w sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego ze sprzedaży pozarynkowej.

2. Rejestru, o którym mowa w ust. 1, nie prowadzą placówki handlu detalicznego wyznaczone wyłącznie do prowa-

dzenia sprzedaży pozarynkowej oraz placówki handlu detalicznego prowadzące sprzedaż artykułów spożywczych.

3. Sprzedaż jednostkom gospodarki nie uspołecznionej oraz nabywcom indywidualnym.

§ 17. 1. Sprzedaż jednostkom gospodarki nie uspołecznionej odbywa się na zasadach określonych w § 5 ust. 1 i 2, z wyjątkiem sprzedaży mięsa do produkcji przetworów mięsnych i wyrobów garmazeryjnych, podlegającej przepisom zarządzenia Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu z dnia 6 grudnia 1963 r. w sprawie zaopatrywania jednostek gospodarki nie uspołecznionej w surowce mięsne produkcji przez te jednostki przetworów mięsnych i wyrobów garmazeryjnych oraz obrotu tymi przetworami i wyrobami (Monitor Polski z 1963 r. Nr 96, poz. 454 i z 1964 r. Nr 65, poz. 303).

2. Sprzedaż indywidualnym nabywcom odbywa się na zasadach określonych w § 5 ust. 1 i 2.

§ 18. 1. Na żądanie nabywców wymienionych w § 17 placówki handlu detalicznego obowiązane są wystawiać na sprzedane artykuły rachunki na drukach powszechnego użytku.

2. Rachunki wystawiane są w dwóch egzemplarzach, z których oryginał otrzymuje nabywca, a kopia pozostaje w placówce handlu detalicznego.

3. Kopie rachunków przechowywane są przez okres ustalony dla tego rodzaju dokumentów.

4. Przepisy końcowe.

§ 19. Traci moc zarządzenie Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 6 marca 1963 r. w sprawie sprzedaży artykułów jednostkom gospodarki uspołecznionej i organizacjom społecznym, jednostkom gospodarki nie uspołecznionej oraz nabywcom indywidualnym przez placówki uspołecznionego handlu detalicznego i przemysłu gastronomicznego (Monitor Polski Nr 20, poz. 110).

§ 20. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie jednego miesiąca od daty ogłoszenia.

Minister Handlu Wewnętrznego: M. Lesz

Załącznik do zarządzenia Ministra Handlu Wewnętrznego z dnia 30 sierpnia 1965 r. (poz. 268).

WYKAZ JEDNOSTEK HANDLOWYCH PROWADZĄCYCH SPRZEDAŻ DLA ODBIORCÓW POZARYNKOWYCH BEZ UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA ORGANÓW HANDLU PREZYDIÓW RAD NARODOWYCH ORAZ BEZ OGRANICZEN WYNIKAJĄCYCH Z § 5 UST. 1 ZARZĄDZENIA

1. Centrala Techniczno-Handlowa „Motozbyt”,
2. Centrala Handlu Sprzętem Medycznym,
3. Centrala Techniczna,
4. Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Szkół „Cezas”,
5. Centrala Produktów Naftowych „CPN”,
6. Morska Centrala Zaopatrzenia,
7. Centrala Handlowa Przemysłu Chemicznego „Chemia”,
8. Centrala Zbytu Drewna,
9. Krajowy Związek Spółdzielni Transportu,
10. Wojewódzkie zarządy aptek,
11. Zjednoczenie Przemysłu Zielarskiego „Herbapol”,
12. Centrala Zbytu Artykułów Technicznych,
13. Zjednoczenie Przemysłu Elektronicznego i Teletechnicznego,
14. Zakłady Usług Radiotechnicznych i Telewizyjnych w za-

- kresie sprzedaży części zamiennych do sprzętu teleradiotechnicznego,
15. Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe Zmechanizowanego Sprzętu Domowego „Eldom” w zakresie sprzedaży części zamiennych do zmechanizowanego sprzętu domowego,
16. Centrala Spółdzielni Ogrodniczych w zakresie sprzedaży nasion,
17. Centralna Składnica Harcerska w zakresie sprzedaży następujących artykułów:
  - a) politechnicznych,
  - b) pomocy naukowych,
  - c) surowców i półfabrykatów do maisterkowania,
  - d) umundurowania, odznak i sprzętu harcerskiego.